

Marktconsultatiedocument

Ambulante jeugdzorg Midden Limburg

Versie:
V1.0

Status:
definitief

Datum:
14-12-2023

Vertrouwelijkheid

Deze uitgave bevat vertrouwelijke informatie en dient als zodanig te worden behandeld door de ontvanger. De onderhavige uitgave mag uitsluitend gebruikt worden door de ontvanger in het kader van deze aanbestedingsprocedure. Enigerlei overige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan.

Inhoudsopgave

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Voor u ligt het marktconsultatiedocument “ambulante jeugdzorg”. Deze marktconsultatie wordt uitgevoerd door een werkgroep in opdracht van de zeven gemeenten in Midden-Limburg (Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert) (hierna “de gemeenten”).

De marktconsultatie is bedoeld als informatie-uitwisseling met belanghebbende partijen voor een mogelijke aanbesteding. Dit is dus geen aanbesteding van een overheidsopdracht.

Door middel van deze marktconsultatie wensen we inzicht te krijgen in de mogelijkheden en onmogelijkheden van de markt ter voorbereiding op de aankomende aanbesteding voor ambulante jeugdzorg.

1.2 Doel van de marktoriëntering

Met deze marktconsultatie willen de gemeenten input van de marktpartijen ophalen alvorens de uitvraag en uiteindelijke opdracht definitief te formuleren. Daarmee willen de gemeenten borgen dat er realistische doelen worden gesteld met daarbij behorende producten.

1.3 Leeswijzer

In dit marktconsultatiedocument vindt u in hoofdstuk 2 de eerste contouren van de opdracht zoals die nu door de gemeenten zijn opgesteld. Deze zullen met input van de nu te organiseren marktconsultatie worden geëvalueerd en waar wenselijk bijgesteld. De vragen voor de marktconsultatie zijn onderaan iedere paragraaf in een gearceerd deel weergegeven. Hoofdstuk 3 gaat in op de wijze waarop de marktconsultatie wordt georganiseerd en de planning daarvan.

2 De opdracht

2.1 Algemeen

In de huidige situatie hebben de jeugdzorgregio's Midden-Limburg Oost en Midden-Limburg West ieder hun eigen overeenkomsten en is er sprake van twee verschillende aanbestedingen. De twee regio's kiezen er nu voor om te gaan samenwerken en de aanbesteding voor de ambulante jeugdhulp samen uit te voeren.

De Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 (hierna Hervormingsagenda) heeft invloed op deze aanbesteding. De gemeenten volgen de landelijke richtlijnen waar het gaat om jeugdhulp die aantoonbaar niet werkt, niet meer in te zetten en te vergoeden. Gemeenten hebben de opdracht ambulante hulpverlening zoveel als mogelijk vorm te geven als een (groepsgerichte) vrij toegankelijke voorziening. Ook hebben gemeenten de opdracht om de jeugdhulp steviger te verbinden aan aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassen-ggz en bestaanszekerheid.

De nieuwe overeenkomsten ambulante hulpverlening moeten het mogelijk maken dat ook na het afsluiten van de overeenkomsten gemeenten invulling kunnen geven aan de afspraken uit de Hervormingsagenda.

2.2 Huidige knelpunten

In Midden-Limburg zijn gesprekken gevoerd met een brede samenstelling om de huidige knelpunten in beeld te brengen. Samengevat zien we onder andere de onderstaande knelpunten.

1. *Maatschappelijke ontwikkelingen*

Het werken vanuit een normaliserend gedachtengoed is nog onvoldoende van de grond gekomen in de afgelopen jaren. Jeugdhulp is niet de oplossing voor alle hulpvragen. De maatschappelijke context maakt dat onzekerheid en verschil er onvoldoende mag zijn. Er is momenteel te weinig draagvlak in de omgeving van gezinnen en bij gezinnen om het normaliseren handen en voeten te geven. Dit uit zich in onder andere discussie over de soort hulp en hoogte van een verwijzing, maar ook het al dan niet verlengen van gespecialiseerde jeugdhulp. Naast wijzigingen in structuur, vraagt dit een cultuurverandering in de wijze waarop wij naar "het gewone leven" kijken. Het vraagt een maatschappelijke verandering in onze houding en gedrag.

2. *Stijgingen van het gebruik van jeugdhulp*

Het gebruik van jeugdhulp, het aantal jeugdigen met ondersteuning en de daarbij horende kosten (verzwaring van hulp) zijn de laatste jaren substantieel gestegen. De kosten voor de jeugdzorg waren in 2021 bijna 40% hoger dan in 2015 (inclusief indexering van tarieven). Hierbij hebben ongeveer 25% meer jeugdigen een vorm van ondersteuning gehad. In onze regio zien we een opvallende stijging van de GGZ-jeugdhulp zonder dat helder is wat hieraan ten grondslag ligt.

3. *Personeelstekorten*

Er is een groot tekort aan gekwalificeerd personeel binnen veel sectoren, zo ook binnen de jeugdzorg. Ook is het verzuim en het verloop hoog. De verwachting is dat de tekorten een langdurig of structureel karakter hebben. De mate waarin dit speelt verschilt per instelling of werksoort.

5. *Wachttijsten*

Op dit moment zijn de wachttijsten extreem voor sommige vormen van ondersteuning, sommige jeugdigen moeten maanden wachten op passende zorg. De gespecialiseerde jeugdhulp aanbieders nemen geen verantwoordelijkheid voor ondersteuning tijdens de wachttijd (overbruggingszorg) waardoor deze bij het CJG of de gecertificeerde instellingen ligt.

6. *Toename zwaarte van de problematiek*

De oplopende wachttijden en het gebrek aan passende hulp, hebben een negatief effect op de zwaarte van problematiek. Ook de handelingsverlegenheid van gespecialiseerde jeugdzorgaanbieders speelt hierbij een rol. Uitstel van hulpverlening leidt tot meer crisissituaties en vraag naar zwaardere vormen van jeugdhulp.

8. *De verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs* komt nog onvoldoende van de grond. Denk hierbij aan gezamenlijk laagdrempelige inzet (individueel én collectief) vanuit ieders verantwoordelijkheid.

10. *De regeling voor Jeugdhulpvervoer* zou verbeterd kunnen worden.

Vragen voor de marktconsultatie:

- Heeft u aanvullingen op bovenstaande knelpunten?
- Wat kunnen gemeenten meenemen in de aanbesteding om een bijdrage te leveren aan het verminderen van de personeelstekorten?
- Wat kunnen gemeenten meenemen in de aanbesteding om een bijdrage te leveren aan het verminderen van de wachtlijsten?
- Welke concrete ideeën heeft u voor vermindering van de andere knelpunten in deze aanbesteding?

2.3 Gewenste situatie 0^e en 1^e lijn

De 0^e en 1^e lijn ambulante jeugdhulp.

De 0^e en 1^e lijn maken geen onderdeel uit van deze aanbesteding. Zij hebben echter wel invloed op de mate waarin gebruik gemaakt wordt van de 2^e lijn ambulante jeugdhulp. Om deze reden is ook de gewenste situatie voor deze lijnen opgenomen in dit document.

0de lijn - Sociale basis

Om het normaliserende gedachtegoed concreet te maken, zullen we met jeugdigen, ouders en onze partners moeten definiëren wat wij “normaal” vinden binnen het opvoeden en opgroeien. Op die manier komen we tot een gezamenlijk kompas en een gedragen visie over het normaliserend gedachtegoed. Het Rijk gaat hierin helpen door in samenwerking met betrokken partijen een landelijk maatschappelijke dialoog over het normaliseren en versterken van het gewone leven te initiëren (onderdeel van de Hervormingsagenda).

Vervolgens kunnen lokale gemeenten zich inzetten om de sociale basis (0de lijn) door te ontwikkelen, waardoor de behoefte aan jeugdhulp op termijn verminderd. Het versterken van de sociale basis, zoals de aansluiting op de kinderopvang of de scholen, is in principe een lokale verantwoordelijkheid. Binnen de zeven Midden- Limburgse gemeenten zal wel het gesprek gevoerd moeten worden waar we minimaal op in zetten zodat de startpositie voor de lokale CJG-teams hetzelfde is en de inkoop van ambulante jeugdhulp overal goed aansluit. Een minimale variant zou kunnen bestaan uit:

- Samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg en de kinderopvang;
- Samenwerking tussen Jeugdgezondheidszorg, Welzijnswerk en het CJG (in projecten en op casusniveau);
- Inzet van CJG-medewerkers in de scholen ter ondersteuning van de scholen bij vragen over kinderen en ter ondersteuning van ouders en jeugdigen;
- Inzet van praktijkondersteuners bij alle huisartsen (door medewerkers van het CJG of anders).

1^e lijn vrij toegankelijke ambulante hulp door het CJG (geen onderdeel van deze aanbesteding)

Het CJG heeft een centrale rol in ons jeugdhulpstelsel. We blijven in onze regio invulling geven aan het aanbieden van vrij toegankelijke hulp in de 1ste lijn door het CJG en zien deze als voorliggend op de niet vrij toegankelijk gespecialiseerde hulp in de 2de lijn. Echter willen we het aanbod uitbreiden/verbreden.

Met de Hervormingsagenda geven gemeenten, het Rijk en partners namelijk duidelijk richting om veel voorkomende (lichte) ambulante hulp en ondersteuning zoveel als mogelijk vrij toegankelijk (zonder beschikking) aan te bieden. Deze hulp is voorliggend op de niet vrij toegankelijke gespecialiseerde hulp in de tweede lijn en zorgt voor afbakening in de reikwijdte. Deze investering in de 1^e lijn (vrij toegankelijk) moet leiden tot een afname van gespecialiseerde hulpverlening in de 2^e lijn (niet vrij toegankelijk). Het Rijk gaat deze beweging opnemen in een wettelijk kader.

De komende tijd gaan de gemeenten van Midden-Limburg gezamenlijk onderzoeken en bepalen welke vormen van specialistische jeugdhulp toegevoegd moet worden aan de vrij toegankelijke ambulante hulp door het CJG. Dit zal plaatsvinden in gezamenlijkheid met gemeenten, het CJG en de jeugdzorgaanbieders. Onderstaande uitgangspunten voor de taken van het CJG blijven:

- Werken op basis van het gedachtegoed van 1 huishouden, 1 plan;
- Normaliseren en versterken van het gewone leven als norm;
- Het voorliggend veld betrekken bij gezinnen;
- Regierol bij cases waarvoor een toegang is verleend (nader bepalen wanneer wel/niet).

Vragen voor de marktconsultatie:

- Op welke manier sluit u aan op de 0^e en 1^e lijn in het kader van normaliseren en afschalen?
- Hoe kunnen we “*transformeren met het normaliserende gedachtegoed*” en plaats geven in aanbesteding en contractering?

2.4 Doelenstellingen voor de 2e lijns ambulante jeugdhulp

1. *Verantwoordelijkheid, regie en eigen kracht van gezinnen*

Ouders/opvoeders zijn en blijven verantwoordelijk voor de opvoeding en het opgroeien van hun kinderen. Indien er een ondersteuningsvraag ligt is de hulpverlening altijd gericht op versterking van het gezin, waarbij gebruik gemaakt wordt van het eigen netwerk of het stimuleren van een netwerk. Ouders houden regie over het eigen leven, alleen als men hiertoe niet in staat is neemt iemand uit het netwerk of een professional (vaak het CJG of de GI) dit tijdelijk over. Hulpverleners zijn altijd passanten, ze zijn erop gericht zichzelf overbodig te maken. Verwijzers hebben naast ouders/verzorgers de regie op het hulpverleningsproces. Samen met het gezin formuleren zij doelen ten aanzien van de diverse levensdomeinen, bepalen zij een gewenst perspectief en zoeken zij met het gezin naar de juiste hulpverleners (het ‘wat’). Als jeugdzorgaanbieders met de hulpvraag aan de slag gaan, dan zijn zij verantwoordelijk om te doen wat nodig is gelet op de gemaakte afspraken met het gezin en verwijzer (het ‘hoe’).

2. *Het lokaal borgen van de aansluiting op het gecontracteerde ambulante aanbod*

In de diverse beleidsplannen van de Midden- Limburgse gemeenten staat het voornemen “de beweging naar de voorkant” te maken door de sociale basis te versterken. Om de beweging naar de voorkant daadwerkelijk te maken, is het nodig dat bij zowel gemeenten als alle partners het urgentiebesef gaat stijgen. We verwachten van jeugdzorgaanbieders dat ze inspelen op de lokale situatie en ze meewerken aan lokale initiatieven. We willen dat de jeugdzorgaanbieders zich gezamenlijk lokaal gaan organiseren waardoor er een (optimaal) samenspel ontstaat met de lokale partners uit de sociale basis, het lokale CJG-team en het specialistisch aanbod. Het doel is het creëren van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onze jeugdigen met ondersteuningsvragen en de ambulante hulpverlening nabij het gezin te organiseren en de verbinding met het eigen netwerk en de lokale sociale basis beter te maken. Zo krijgt het gezin de best passende hulp en kan er gelijktijdig aan het optimaliseren van het hulp- en ondersteuningsaanbod gewerkt worden.

3. *De ambulante jeugdhulp biedt passende hulp die aansluit op de leefwereld van het gezin*

We willen dat hulpvragen in de context van het gezin worden geprioriteerd en opgepakt. Niet altijd is jeugdhulp de best passende oplossing. De hulp die wordt ingezet is passend voor het gezin, we doen wat nodig is in plaats van handelen vanuit bestaand aanbod. Waar dat nodig is verwachten we dat jeugdzorgaanbieders gezamenlijk de passende hulp inzetten.

4. *Hulpverlening is integraal georganiseerd*

Soms hebben gezinnen vanuit meerdere domeinen/perspectieven ondersteuning nodig. We verwachten dat deze ondersteuning volgens het gedachtegoed van 1 huishouden, 1 plan wordt georganiseerd. Dit betekent: gezin is leidend en bepaalt de doelen, hulp is onderling afgestemd, gezamenlijke doelen bepaald met afspraken over regie.

5. *We werken effectief en resultaatgericht op alle niveaus*

We zetten hulpverlening in, waarbij met de ouders en de jeugdige vooraf doelen zijn bepaald. Als doelen behaald zijn bouwen we de hulpverlening af, we gaan niet langer door dan nodig¹⁴. De jeugdzorgaanbieder stuurt op resultaten zowel op cliëntniveau, als op het niveau van de algehele beleidsdoelen. Ook verwachten we dat jeugdzorgaanbieders hulpverlening inzetten die effectief is en hierbij de landelijke lijn volgen om te stoppen interventies die niet bewezen zijn.

Vragen voor de marktconsultatie:

- Onderschrijft u de bovenstaande doelstellingen?
- Wat gaat u als aanbieders doen om bovenstaande doelstellingen te realiseren?
- Wat heeft u in het kader van deze aanbesteding daarvoor nodig?
 - *Verantwoordelijkheid, regie en eigen kracht van gezinnen*
 - *Het lokaal borgen van de aansluiting op het gecontracteerde ambulante aanbod*

- *De ambulante jeugdhulp biedt passende hulp die aansluit op de leefwereld van het gezin*
- *Hulpverlening is integraal georganiseerd*
- *We werken effectief en resultaatgericht op alle niveaus*

2.5 Uitgangspunten voor deze aanbesteding

1. Administratieve lasten houden we beperkt.

We sluiten aan bij landelijke standaarden en anderzijds zijn we kritisch op welke eisen we écht van belang vinden om aan jeugdzorgaanbieders te stellen.

2. We verwachten van een deel van de jeugdhulpaanbieders dat men zich lokaal organiseert.

We streven naar lokale multidisciplinaire teams, die ondersteunend zijn aan de centrale rol van het CJG-team. Zo doen aanbieders en CJG gezamenlijk wat nodig is voor een gezin, in samenwerking met elkaar. We verwachten van de tweede lijn dat zij goed zicht hebben op de sociale basis.

3. Mede-verantwoordelijkheid bij jeugdzorgaanbieders voor financiële houdbaarheid van jeugdhulp.

De Hervormingsagenda bevat zoals eerder vermeld een groot pakket afspraken om de jeugdhulp te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Daarbij wordt van alle partijen inzet verwacht. De te contracteren jeugdzorgaanbieders hebben hierbij gezamenlijk een belangrijke taak. We verwachten hierin een proactieve houding, het gevoel van individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheid en het nemen van concrete acties van onze jeugdzorgaanbieders.

4. We maken gebruik van de kennis en inzichten die data kunnen bieden:

We gaan beter monitoren of wat we doen ook in de afgesproken richting werkt.

Vragen voor de marktconsultatie:

- Hoe kunnen we bij het ontwerp van deze aanbesteding de administratieve lasten (ten opzichte van dit moment) beperken?
- Welke mogelijkheden zien zorgaanbieders om beter aan te sluiten op de lokale context van gemeenten (inclusief het CJG) en in hoeverre kan deze aanbesteding dat faciliteren?
- Wat zijn kansen en mogelijkheden om de landelijke Hervormingsagenda Jeugd te vertalen naar concrete afspraken in deze aanbesteding? Denk hierbij o.a. aan:
 - Beperken van de reikwijdte van jeugdhulp
 - Bevorderen inzet van (en kennis over) effectieve hulp
 - Normaliseren en afschalen van jeugdhulp (ook vanuit andere segmenten naar ambulante hulpverlening)
 - Bevorderen van een verantwoorde inzet van middelen en bedrijfsvoering door partijen
- Het huidige onderscheid tussen ambulante behandeling en begeleiding zorgt in de praktijk voor onduidelijkheden en discussies. Hoe kunnen we dit in deze aanbesteding beter vormgeven?
- Het huidige onderscheid tussen GGZ-behandeling en overige behandeling (niet-GGZ) zorgt in de praktijk voor onduidelijkheden en discussie. Hoe kunnen we dit in deze aanbesteding beter vormgeven?

3 Procedure en planning

Gezien de aard van de vragen die wij hebben, is gekozen om de vragen in een dialoogronde aan de marktpartijen voor te leggen. Alle marktpartijen die dat aangeven zullen worden uitgenodigd. De wijze waarop partijen zich kunnen aanmelden staat beschreven in paragraaf 3.2 van dit document.

De dialoogronde zal plaatsvinden op **19 januari 2024 om 9.00 uur in het stadhuis van de gemeente Weert.**

Na deze marktconsultatie zal de input verwerkt worden in onder andere de productbeschrijvingen. Met name deze productbeschrijvingen zullen onderwerp zijn van een tweede marktconsultatie welke naar verwachting zal plaatsvinden in maart 2025. Hierover zal te zijner tijd meer informatie worden gedeeld via TenderNed.

3.1 Contactgegevens

De contactpersoon voor deze marktconsultatie is:

Gemeente Roermond
Inge de Vos - Mirck
06 3000 1913
ingemirck@roermond.nl

3.2 Programma marktconsultatie 19 januari 2024

Het programma ziet er als volgt uit.

9.00 – 9.30	Ontvangst op het stadhuis van de gemeente Weert
9.30 – 9.45	Plenair Welkom, uitleg van het programma en kort de huidige stand van zaken door projectleider
9.45 – 10.15	Plenair Toelichting op inkoopproces / inkooptechniek
10.15 – 10.20	“verhuizen” naar juiste ruimte deelsessie
10.20 – 11.05	Deelsessie 1 knelpunten plus 0e en 1e lijn Afhankelijk van het aantal aanmeldingen zullen de vragen in verschillende groepen worden besproken.
11.05 – 11.15	Korte break
11.15 – 12.00	Deelsessie 2 2e lijn
12.00 – 13.00	lunchpauze
13.00 – 13.45	Deelsessie 3 uitgangspunten aanbesteding
13.45 – 13.50	Verplaatsen naar plenaire ruimte
13.50 – 14.15	Plenair Samenvatting, korte vooruitblik en afronding

3.3 Hoe meldt u zich aan?

U kunt zich tot en met 10 januari 2024 aanmelden voor deelname door een mail te sturen naar ingemirck@roermond.nl. In verband met de capaciteit kan er slechts 1 deelnemer per zorgaanbieder deelnemen aan deze marktconsultatie.

Heeft u vooraf vragen of wilt u zich na aanmelding bij nader inzien toch weer afmelden dan kunt u hetzelfde mailadres als voor de aanmelding gebruiken.

3.4 Openbaarheid marktconsultatie

De marktconsultatie maakt geen onderdeel uit van een aanbestedingsprocedure en is voor zowel de gemeenten als de marktpartijen geheel vrijblijvend. De resultaten voortvloeiend uit de consultatie

worden vastgelegd in een openbaar verslag. Dit verslag wordt ter afsluiting van deze marktconsultatie gepubliceerd.

Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de informatie die door de marktpartijen dan wel de gemeenten is verstrekt in de marktconsultatie. Daarnaast is het van belang te weten dat informatie uit deze marktconsultatie kan afwijken van informatie die later in het kader van een aanbesteding wordt verstrekt.

3.5 Vergoeding kosten

Aangezien de marktconsultatie een compact traject is met een relatief korte doorlooptijd, vraagt dit van de marktpartijen een beperkte inspanning. De door partijen voor deze marktconsultatie gemaakte kosten komen dan ook niet in aanmerking voor een vergoeding.